

2000 - Musik i Torsång

av Tage Pettersson

- Förord
- Organister i Torsångs kyrka
 - Gästande organister
 - Ordinarie organister
- Musik i Torsångs kyrka
 - Jussi Björling
 - Norrländska Klockspelarna
 - Frireligiösa sångare
 - Tisdagsträffarna
 - Julkonser
 - Midsommarkonsert i Torsångs kyrka
 - Folkdansmässa på midsommardagen
 - Musikanter som har gästat Torsångs kyrka
- Torsångs stora spelmän
 - Hans Andersson
 - Göran Andersson-Haglöf
 - Hans Andersson-Haglöf
 - Gustaf Haglöf
 - Johan Fredrik Bergman
 - Anders Giörs Gustaf Jacobsson
- Körsång
 - Torsångs Kyrkokör
 - Hembygdskören
 - Barnkören
 - Tuna-Torsångskören
 - Torsångs Trallare
 - Tomnäs-Kyna sångkör
 - Ornäs damkör
- Blåsorkester
 - Torsångs Privata musikkår
- Visor och klassisk musik
 - Ingrid och Lars Stålnacke
 - Torsångs Barockensemble
 - Septutti
 - Canimus
- Folkmusik
 - Tuna nyckelharpor
 - Torsångarna
 - Bysjölaget
 - Tylla spelmän
- Jazz
 - Tronsjö Jazzmanslag
- Dansmusik
 - Gunnar Roots orkester
 - Bramans orkester
- Underhållningsmusik
 - Logen Barbros musiksällskap
- Pop och Rock
 - The Admirers
 - Popgruppen J b-s
 - Doc Freeman
 - For Ever
- Musikaliska minnen
- Musik på sjön
- Musikanter i Torsång
 - Wilhelm Andersson
 - Målar Erik Gustafsson och Gers Einar Larsson
 - Finnes-Britta Jansson
 - Axel Eriksson
 - Erik Olsson
 - Algot Jansson
 - Karin Sandberg
 - Kerstin Arnbom
 - Kjell Eriksson
 - Anders Eriksson
 - Gunnar Fredell
 - Olle Flodström
 - Gerd Holmgren
 - Anita Kugg
 - Andreas Östlund
 - Nils Klöver
 - Staffan Sjöberg
 - Klas Lassbo
 - Björn och Mats Skölving
- Tronsjö - den musikaliska byn!
 - Per Haglöf
 - Per-Erik Haglöf
 - Anders Gustaf Pettersson
 - Erland Pettersson
 - Oscar Haglöf
 - August Sjöberg
 - Erik Persson
 - Elis Sjöberg
 - Axel Haglöf
 - Selma Haglöf
 - Rolf Haglöf
 - Folke Andersson
 - Fride Andersson
 - Solveig Andersson-Johansson
 - Bertil Andersson
 - Tore Nilsson
 - Mirja Herrdin
 - Kjell och Inger Hägglund
 - Klas Hägglund
- Musikanter i Tomnäs - Kyna byar
 - Bröderna Bergman
 - Bernt Karlsson
 - Peter Grind
 - Lennart Jonken Jonsson
 - Torbjörn Schedwin
 - Bröderna Johan och Mats Hellander
 - Björn "Nalle" Sundstedt
- Musikanter i Ornäs
 - Anton Sävström
 - John Hedlund
 - Kerstin Wallsten
 - Systrarna Olsson
 - Ulf Åhman

Förord

Torsångs hembygdsförenings årsskrift fortsätter på temat Torsångs historia. Denna gång

behandlar jag musiklivet och går tillbaka till slutet av 1800-talet, för kyrkomusikens del ända bort till 1600-talet, och sedan framåt, för att beskriva det rika utbudet av musik i Torsångsbygden med storspelemännen Hans Andersson, Göran Andersson-Haglöf, Hans Andersson-Haglöf, Gustaf Haglöf, Johan Fredrik Bergman och Anders Giörs Gustav Jacobsson som förgrundsgestalter.

Dessa spelmän är utförligt beskrivna i Ernfrid Roos och Ingvar Normans utmärkta böcker "Hembygd i folkton" och "Låtar från Dalarnas Bergslag". Där finns många av de valser, polskor och bröllopsmarscher som de har komponerat.

Även under 1900-talet finns det många goda musiker, som bidragit och bidrar, till Torsångs rika utbud av musikalisk underhållning. Behovet av sådan underhållning var särskilt stort under de första årtiondena av 1900-talet. Då fanns varken radio eller TV och grammfononen var sällsynt i hemmen. Därför var en speleman, även en enkel sådan, en välkommen gäst.

Under arbetet med denna skrift har jag funnit att utbudet av musik i bygden har varit och fortfarande är stort, därför kan jag, trots ivrigt sökande, råkat glömma någon. För detta ber jag om ursäkt!

Tronsjö i november 2000.
Tage Pettersson

Bidrag har kommit från bland andra Karl-Erik Stålhandske om Tylla Spelmän, Sören Hellberg om Torsångs Trallare och Canimus, Håkan Söderlund om The Admirers och Inger och Kjell Hägglund. Ett tack till alla som lämnat uppgifter och ett stort tack till Pär Nilsson som kontrollerat årtal och släktskap.

Redigering och bearbetning har gjorts av Harald Skölving.

Fotografier utan angiven källa kommer från Torsångs Hembygdsförenings arkiv.

Organister i Torsångs kyrka

När Torsångs kyrka fick sin första orgel är inte känt, men den omnämns första gången år 1623 i ett visitationsprotokoll, det var ungefär 200 år före de flesta andra kyrkorna i Dalarna.

Innan det fanns en orgel i kyrkan leddes psalmsången av en man med god sångröst, han fick vara försångare. Hans plats i kyrkan var på den så kallade gapskullen, den plats som under den katolska tiden och fram till 1700-talet, var reserverad för gosskören. Där placerades också Torsångs kyrkas första orgel där den stod till år 1808. Då flyttades den till sin nuvarande plats på västläktaren.

Gästande organister

Till en början tjänstgjorde tillfälliga gästorganister. I en anteckning från 1630-50-talet nämns den första organisten i Torsångs kyrka, hans namn var Hans Jacobsson. En annan var Johan Nilsson. I kyrkoräkenskaperna omnämns Didrik Shrey 1649 och Johan Cullberg år 1692. Under 1680-90 hittar vi Anders Ersson Giers från Säter. Anders Westgren omnämns 1733 och var bosatt i Storsund.

Ordinarie organister

Den förste ordinarie organisten i Torsång anställdes år 1739. Det var Anders Flink från Aspeboda. Han bytte senare namn till Aspling.

Anders Westelius från Svärdsjö var organist i slutet av 1740-talet.

Jacob Sundelius, föddes 1727 i Sundborn och kom till Torsång 1758, han dog 1813 i Uvberget i en stuga som han själv byggt. Under sin levnad bodde han också i Tronsjö och tjänstgjorde även som ambulerande lärare i byarna runt Torsång.

Olof Flodström, född 1784 i Floda, kom till socknen 1804 från Falun. Under åren 1804-13 tjänstgjorde han som vikarie och blev ordinarie lärare och organist i Torsång 1814. Han bodde i Persbo, Uvberget och dog 1817.

Anders Sundström, född 1793 i Aspeboda var organist 1818-20.

Göran Haglöf, föddes 1805 i Hagesgården, Tronsjö. År 1819, då han var endast 14 år gammal, antogs han som organist, klockare, skolmästare och vaccinatör för Torsånga socken. Åren 1828-ca 1840 var han organist i Stora Tuna kyrka, men bodde kvar i Tronsjö till sin död 1870, se vidare kapitlet "Torsånga stora spelmän".

Olof Eklöf, född i Möklinta 1807, död i Dalvik 1879. Han tillträdde som organist, klockare och lärare 1828. Han blev också nämndeman och senare även häradsdomare.

Anders Robert Zetterberg, född 1851, son till komminister A. P. Zetterberg i Torsång. Han tillträdde tjänsten år 1875. När han dog 1887 var hans änka Matilda, född Eriksson från Kuresgården i Tronsjö, föreståndare för Konsumtionsföreningen i Torsång. Hon började sin verksamhet i lillstugan vid klockargården och fortsatte sedan i ett hus som byggdes 1894 och som numera är Torsånga Kafé, se vidare Hembygdsföreningens årsblad 1997 "Affärer och handlare i Torsång".

Karl Ludvig Thelin, född 1863 i Möklinta, tillträdde organisttjänsten 1888. Thelin var lärare i Kyrkskolan och mycket engagerad i Torsång musikliv, bland annat startade han kyrkokören. År 1902 blev hustrun Ida föreståndare för poststationen, som inrymdes i lillstugan. Thelin avgick år 1924.

David Wassberg, född 1896 i Visby, kom till Torsång från Vagnhärad. Han tjänstgjorde som lärare i Torsånga Kyrkskola åren 1924-25 och flyttade sedan till Svärta socken i Södermanland.

Gustaf Kellgren, född 1899 i Styrnäs socken, Västernorrlands län och död 1929, tillträdde tjänsten som lärare och organist 1926.

Oskar Johansson, född 1904 i Vårdsnäs socken, Östergötland, tillträdde de båda tjänsterna 1929. Han avgick 1950 och flyttade till Bromma utanför Stockholm. Oskar Johansson var också Torsånga Idrottsförenings första ordförande åren 1945-50.

Thorild Ahlund, född 1929 i Söderby-Karl i Uppland, tillträdde som skolkantor 1952. Han var styrelseledamot i hembygdsföreningen 1957- 1969 och sedan ordförande under åren 1969-1994. Kanske har Thorild ett rekord, han tjänstgjorde som organist i Torsånga kyrka i 42 julottor i följd! Thorild avgick med pension 1994 och flyttade till Skärplinge där han dog 1995.

Helene Larsson, född 1967 i Gustafs, tillträdde som organist i Torsånga kyrka 1994. Förutom orgel hanterar hon även piano och tvärflöjt. Helene leder också kyrkokören i Torsång och barnkörerna i Torsång och Ornäs.

Musik i Torsånga kyrka

I äldre tider var den mänskliga rösten den enda musik som fick höras i kyrkan. Senare tillkom orgelmusik som ledde psalmsången, om det saknades orgel fick ett psalmodikon tjänstgöra i dess ställe. Fiolen var däremot förbjuden i kyrkan, den ansågs ha för starka band med den profana musiken, dvs. dansmusiken.

Men tiderna förändras, nu får det inte bara spelas fiol i kyrkan, utan även dansas! Den på 1920-talet i kyrkokretsar avskydda saxofonen har även den gjort sitt inträde i kyrkan. Saxofonen betraktades som jazzens främsta instrument av de kyrkostyrande i Torsång och var därför olämplig för att framföra sakral musik. Idag framförs både gospel och blues av kända dansband i Sveriges kyrkor.

Jussi Björling

Vid en konsert i kyrkan i maj 1917, framträdde operasångaren David Björling och hustru

Anneli med sönerna Jussi, Olle och Gösta. Till minne av Jussi har Borlänge numera ett särskilt museum.

Norrländska Klockspelarna

Någon gång under 1920-talet besöktes Torsångs kyrka av Norrländska Klockspelarna. Det var fyra eller fem personer som i kyrkans kor hade ställt upp ett stort bord fyllt med klockor eller pinglor med stämda toner. Med klockorna utförde den en välklingande och njutbar musik, som uppskattades av den talrika församlingen.

Freireligiösa sångare

Torsångs musikliv inrymmer även de freireligiösa samfunden Baptisterna och Metodisterna. De har haft många besök av gästande sångare och musikanter.

När tex. Lapplisa besökte Torsång, var bönelokalen fullsatt. Även solskenssångaren Hultman drog fullt hus. Frälsningsarmén med musiker var ett välkommet besök, så även Artur Eriksson.

Vid Sociala föreningens träffar kunde vi glädjas åt sång och dragspel från den glada Anna-lisa Eriksson från Åby. Vi gladdes också åt "Gråsparvarna", det var pensionärerna Hilma Carlsson, Räfstylla, systrarna Frisk från Tyllahagen, Stina Ardeby och Lisa Wiman.

Tisdagsträffarna

Tisdagsträffarna började i Kyrkskolan i mitten av 1970-talet. De arrangerades av Torsångs församling och leddes av de glada och sjungande diakonissorna Märta Danielsson och Gun-Mari Heldestad. När församlingshemmet stod klart 1981 blev träffarna en trivsam sammankomst en gång i månaden under vinterhalvåret.

Dit kom också olika underhållare både från när och fjärran, tex. pensionärskören Orion, som alltid samlade stor publik. Från bygden kom Maj Hedlund på nyckelharpa med maken Gösta på munspel. Vidare kom den glada dragspelerskan Anna-Lisa Eriksson från Åby. Nyligen gästades Tisdagsträffen av Aina Klintman med dragspel.

Julkonsert

Sedan 1967 är det tradition att på juldagskvällen ge en konsert i kyrkan med sång av Tuna-Torsångskören och med instrumentalister. Oftast är det de traditionella julsångerna som framförs, men ibland sjungs hela verk, som tex. Vivaldis "Gloria" eller Anders Nybergs "Himlen inom". Det senare är en folkmusikmässa som framfördes 1999 med Tuna-Torsångskören, Tylla spelmän och en flöjtist, allt under ledning av Helene Larsson.

Midsommarkonsert i Torsångs kyrka

Sedan 1973 avslutas midsommarfirandet vid Hembygdsgården i Torsång med en konsert i kyrkan. År 1976 deltog även en gästande norsk kör från Konnerud. Konserterna är välbesökta och ger en vacker och stämningsfull avslutning av midsommarfirandet.

Folkdansmässa på midsommardagen

1999 var det debut för ett något annorlunda midsommarfirande, nämligen dansmässan "Träd in i dansen". Då dansade Torsångs folkdansare med musik och sång av Torsångs Trallare, Kyrkokören och musiker från Borlänge under ledning av Helene Larsson. Mässan framfördes även år 2000 då även Tylla Spelmän deltog.

Musikanter som har gästat Torsångs kyrka

Genom åren har många gästspelande musikanter framträtt i Torsångs Kyrka, här några exempel:

Margret Phillips, orgel. England. Muscus Musicus, barock ensemble. Recorder Consort, blockflöjtensemble. Borganäskören och Kören Pärlorna.

Solister har bland andra varit Åsa Nordlund, Torsång, Liselott Johansson, Borlänge, Marcus Moszny, Borlänge.

Kyrkan har också gästats av Jonathan och Elisabeth Sparey, England och Ian och Chloe MacDougall, England med flera.

Torsångs stora spelmän

Hans Andersson

En av de mest kända spelmännen i Torsång var Hans Andersson från Harildsgården i Tronsjö, född den 15 november 1806, död den 16 maj 1884 vid 78 års ålder.

I en efterlämnad notbok finns uppteckningar av en del mycket gamla låtar från 1700-talet.

Några år bodde Hans Andersson i Vika, hans notbok innehåller flera musikstycken från den socknen. 1832 flyttade han hem igen och övertog gården i Tronsjö, Harildsgården. Han fortsatte dock sitt spelande vilket framgår av notboken som är daterad 1834.

Hans Andersson slutade att spela 1859, då sonen Erik drunknade i en sjö i Borgsjö socken, Medelpad. Hans överlämnade då notboken till den yngre spelmannen Hans Andersson-Haglöf i Hagesgården. Senare tog Hans Andersson sig namnet Bergström.

Göran Andersson-Haglöf

År 1805 den 10 februari föddes Göran Andersson i Hagesgården, Tronsjö. Han blev år 1819, endast 14 år gammal, antagen som organist i Torsångs kyrka. Göran tog sig då namnet Haglöf. Han tillträdde sin tjänst den 28 maj 1820 och fick fullmakt å orgel och klockartjänsterna. Göran undervisades i den nya kyrkomusiken i Falun. Han var även lärare i Kyrkskolan och tjänstgjorde som vaccinator. År 1828-1840 hade han tjänsten som organist i Stora Tuna kyrka.

På fritiden var han spelman och spelade ofta tillsammans med bröderna Per och Hans Haglöf. Enligt tidens sed hände det att han inte var i bästa form när han skulle tjänstgöra i kyrkan. Han avdelades därför en vaktare som skulle se till att han kunde fullgöra sin kyrkotjänst på söndagarna.

Göran dog den 20 januari 1870 i Tronsjö.

Hans Andersson-Haglöf

Mästerspelmannen Hans Andersson-Haglöf är en yngre bror till Göran Haglöf. Han föddes den 28 januari 1821 i Hagesgården i Tronsjö och dog den 3 december 1893 i Dalvik.

Eftersom fadern hette Hag Anders Olsson fick sonen därför namnet Hans Andersson. Nu fanns det två spelmän med samma namn från Tronsjö och de förväxlades ofta. Namnet Haglöf tog Hans Andersson år 1844 då han gifte sig och flyttade till hustruns gård, Tjösgården i Dalvik.

Hans Haglöf var under en lång tid den mest kände och anlitade spelmannen i södra Dalarna. Han efterlämnade ett stort antal notböcker med egna kompositioner och uppteckningar av andra spelmäns låtar.

Hans Haglöf spelade ofta tillsammans med Anders Giörs Gustaf Jacobsson, Sjösgården i Kårby, kallad Sjös´n, som spelade klarinett.

När de spelade tillsammans kallades de "Sjös`n och Tjös`n". Hans spelade även tillsammans med brodern Per i Tronsjö, med den äldre spelmannen i samma by Hans Andersson, med Anders Andersson i Granbo, Vika och även med Isak Nilsson från Storhaga i Gustafs, som dog endast 33 år gammal 1863.

Gustaf Haglöf

Gustaf Haglöf föddes i Tjösgården i Dalvik den 31 mars 1849 och dog den 13 februari 1938, han blev 89 år.

Han var Hans Andersson-Haglöfs äldste son. Det föll sig naturligt att han skulle lära sig spela fiol och den tio år yngre brodern Karl Stefanus fick lära sig spela klarinett, sedan fick pojkarna följa med fadern ut på de olika spelningarna för att lära och förkovra sig. Om Karl Stefanus Haglöf, se vidare Torsång Hembygdsförenings årsskrift 1999 "Nöjeslivet i Torsång".

"Förteckning öfver mitt spelande, G Haglöf 1863"

I en förteckning redovisar Gustaf Haglöf sina framträdanden. Det vanliga gaget låg vid 1860-talet på omkring 2 kronor per spelning, för att vid 1890-talet ligga på cirka 4-5 kronor. I en bok från tiden mellan 1863 till 1897 gör han ett sammandrag:

*"Jag har under de 34 år jag spelat varit på 196 danser och på 42 bröllop och derigenom tjenat 1,341 kronor och 61 öre.
Gustaf Haglöf."*

I samma bok står skrivet om hans far Hans Haglöf:

*"Far, har från och med 1843 som han började teckna upp sin spelning till och med 1866 spelat på 884 danser och 319 bröllop och tjenat sig 7,390 kronor på 43 år (och han spelade i 7 år förut som ej blifvit upptecknade som säkert skulle gifva siffrorna en betydlig tillökning uti både danser, bröllop och förtjenst).
Gustaf Haglöf"*

Gustaf slutade att spela offentligt efter 1897 eftersom han ansåg att hans jordbruk blev eftersatt av allt spelande. Han var också engagerad av uppdrag inom socknen, bland annat var han ordförande i vägstyrelsen.

Johan Fredrik Bergman

Johan Fredrik Bergman från Tomnäs föddes den 29 december 1884 och dog den 24 juni 1973.

Fredrik hanterade fiolen på ett mästertligt sätt och bildade tillsammans med sina bröder en välkänd kvartett, se kapitlet "Musik i Tomnäs - Kyna byar". Fredrik deltog på flera spelmansstämmor och tog flera förstapriser.

Fredrik Bergman har komponerat flera musikstycken, bland andra "Natt över Ösjön", se omslaget.

Vid sina framträdanden demonstrerade han ibland sin färdighet med fiolen genom att imitera flera djurläten, som tex. i "Grispolskan". Han kunde även spela med fiolen bakom ryggen eller med stråken under fiolen och taglet över strängarna.

Anders Giörs Gustaf Jacobsson

Anders Giörs Gustaf Jacobsson från Görsgården i Kårby gick även under namnet "Sjös`n". Han föddes den 31 mars 1838 i Tylla, Torsång och dog den 13 mars 1913. Han var notkunnig och spelade klarinett.

Redan som ung visade Gustaf stort intresse för musiken. Hans namn återfanns på efterlämnade noter som han skrev när han var bara sju-tton år.

Sjös Gustaf gav även lektioner till andra musiker. Han spelade ofta tillsammans med storspelemannen Hans Haglöf i Tronsjö och Nygårds Isak från Storhaga i Gustafs.

På ett bröllop i Amsberg 1903 spelade han tillsammans med Gustaf Haglöf från Dalvik.

För dig som vill läsa mer om spelmännen

Torsångs stora spelmän är utförligt beskrivna i Ernfrid Roos bok Hembygd i folkton och Ingvar Normans bok Låtar från Dalarnas Bergslag.

Körsång

Torsångs Kyrkokör

Kören bildades 1901 på initiativ av läraren och organisten Karl Ludvig Thelin. Kören kan alltså fira sin 100-årsdag år 2001!

Kören tillkom troligen på ett privat initiativ och inte av kyrkan. Kören nämns varken i kyrkans räkenskaper eller i protokoll. Under en tid vilade körens verksamhet, men togs åter upp 1917. Thelin ledde kören till 1924 då han slutade sina tjänster i Torsång.

Kyrkokören den 24 oktober år 2000. Från vänster ser vi i första raden Britta, Petri, Aila Johansson, Doris Bhy, Christina Sundberg, Siri Hellberg, Anne-Sofie Lowén Strömnes. I mellersta raden Karin Klintman, Maiwi Olsson, Karin Eriksson, Alison Wetterfors, Eva Theander, Annika Andersson, Maj-Britt Käll. I den övre raden står Lars-Erik Bhy, Lars-Erik Andersson, Oscar Olsson, Bo Henryson, Mats Jonsson och Tore Nilsson.

Kören leddes i fortsättningen av den som var organist i Torsångs kyrka, med ett undantag, se förteckningen nedan:

David Wassberg 1924-25, Gustaf Kellgren 1926-29, Oskar Johansson 1929-50. Fram till 1950 hade ledningen av kyrkokören varit en frivillig syssla, men nu ingick den i tjänsten som organist. Erik Dahlstedt från Stora Tuna är undantaget, han var tillförordnad ledare 1950-52. Thorild Ahlund 1952-94.

Från 1994 är Helene Larsson ledare för kören.

Vid körens många framträdanden har flera medlemmar framträtt som solister, tex. Bengt Lindgren, Solveig Andersson-Johansson, Inga-Maria Hellberg, Tore Nilsson, Åsa Nordlund med sång och Folke Andersson med solo på fiol och viola.

Hembygdskören

Under 1930-40-talet framträdde kyrkokören vid profana tillställningar under namnet Hembygdskören.

Barnkören

Åren 1950-70 fanns det en barnkör i Torsång. Tanken var kanske att kyrkokören här skulle få en god plantskola. Helene Larsson har satt ny fart på barnkören i Torsång sedan hon började 1994. Hon har också två barnkörer i Ornäs.

Tuna-Torsångskören

Det första samarbetet mellan Torsångs Kyrkokör och den profana Tunakören med Ragnar Berglöf som ledare, inleddes 1965. Under namnet Tuna-Torsångskören omnämns kören 1976, nu under ledning av Thorild Ahlund. Kören är internationellt känd genom framföranden bland annat i Rumänien 1974, Paris 1975, England 1977, Norge 1974, -79, -85, -95, Wien 1987, Rom 1993 och London 1998. Kören har sjungit i radio och är inspelad på grammofonskiva.

Bilden är tagen 1977 i Wales. Den är omslagsfoto på körens LP-skiva, som spelades in i Torsångs kyrka den 14 mars 1978

Tuna-Torsångskören sjunger vid Torsångs årliga midsommarfirande vid Hembygdsgården och avslutar med en konsert i kyrkan. De brukar också sjunga vid konserter på juldagens

kväll i kyrkan. Sedan 1994 är körens ledare och dirigent Helene Larsson.

Torsångs Trallare

Inom Torsångs Folkdansare har sång och sångtradition alltid varit en naturlig del i verksamheten. Torsångs Folkdansare bildades 1982 som en förening inom Dalarnas Hembygdsring, men 1990 beslöt de att bryta sig ut och istället verka tillsammans med Torsångs

Hembygdsförening som en självständig sektion.

Sången blev efterfrågad för sin egen skull och den sjungande delen av danslaget valde då att kalla sig Torsångs Trallare för att profilera sig när de framträdde på egna meriter. Under alla år har sång, musik och dans gått hand i hand där inget varit mindre viktigt än något annat. Elisabeth Eriksdotter i Pettersgården var den som hela tiden sprutade fram idéer och omsatte dem i verkligheten. Hon satsade ett år på Malungs Folkhögskola för att bättre kunna utveckla verksamheten. Hon tog initiativ till ett antal uppsättningar av föreställningar med sång, dans och musik som byggde på olika teman. Här märks främst Bröllopsspelet som beskriver ett svenskt lantligt bröllop med alla dess bestyr. Herrarbetsspelet beskriver kullor och masars vandring till arbetet i huvudstaden och allt vad som då kunde hända.

Även i Flottarspelet, som är den största satsningen hittills, har sången sin plats.

Repertoaren innehåller folkliga visor från alla delar av landet som Trallarna tagit till sig från andra vissångare eller letat upp i gömmorna. De har tagit till sig ledare utifrån, som hjälpt till att utveckla sången till ett verktyg för att beskriva historiska företeelser. Trallarna försöker ofta utifrån sångtexterna göra innehållet levande med hjälp av något danspar. Eva Tjørnebo har varit en stor inspiratör för verksamheten. Torsångs Trallare har numera blivit en kärna, kring vilken den övriga verksamheten i Torsångs Folkdansare kretsar.

Under årens lopp har mängden sånger blivit omfattande och för att dokumentera dem gjorde Trallarna en CD tillsammans med Tylla Spelmän, sommaren och hösten 1999. Den fick titeln "Annat Väder", efter en av titel på en av sångerna. Håkan Gelin svarade för det ljudtekniska och skivan spelades in i Torsångs kyrka och Bagarstugan i Tronsjö. Skivan fick ett gott mottagande och den har till och med givit inkomster. Efter den uppmärksamhet som skivan gav, har gruppen fått många förfrågningar om framträdanden i olika sammanhang.

Antalet sångare har ökat år från år och är nu ca 20. Samarbetet mellan Tylla spelmän och Torsångs Trallare har varit mycket nära, tack vare Karl-Erik Stålhandske och Elisabet Eriksdotter. När de flyttade till Skåne hösten 1999, har Inger Hellberg och Marianne Morén tagit över ansvaret och av intresset att döma hoppas Trallarna kunna fortsätta med sången många år till.

Tomnäs-Kyna sångkör

Under 1930-40-talet fanns det en blandad sångkör i Tomnäs-Kyna byar. Kören leddes av folkskolläraren Axel Ihlar i Tomnäs. De samverkade bland annat med Torsångs Kyrkokör.

Ornäs damkör

Under en kortare tid verkade en damkör i Ornäs, ledd av Ann Åkerström.

Blåsorkester

Torsångs Privata musikkår

År 1911 bildades Torsångs Privata musikkår på initiativ av Petrus Forsberg i Trutenbo.

Han var skeppare på ångbåten Engelbrekt. Som lärare och musikalisk ledare anställdes John Hall, en före detta musiksergeant från Dalregementet, I 13, i Falun. Medlemmar när kåren bildades var Petrus Forsberg, Alfred Jernberg och Präst Anders Andersson i Kårtylla, Oskar Haglöf och August Sjöberg i Tronsjö, Karl Jonsson i Trutenbo, Elis Danielsson från Nordanö, och Henrik Gustafsson i Kårby. Fyra år senare tillkom Elis Sjöberg i Tronsjö, Ernst Danielsson i Nordanö, Axel Zetterdal och Martin Pettersson från Fjäkelmyra och Oskar Hjulström i Asplunda.

Kåren övade varje vecka under Halls skickliga ledning. Han hade förmågan att fort lära sina elever att traktera sina instrument.

Logen Barbro av IOGT lånade kåren pengar för att köpa instrument och upplät lokal för träning. I gengäld skulle kåren medverka vid logens sommarfester. Se även Torsångs Hembygdsförenings årsblad 1999, "Nöjeslivet i Torsång".

Kåren spelade flera somrar i Stureparken i Borlänge, den park som senare blev folkparken. På vintern spelade de på Maxim, men också på många andra ställen, tex. Skenshyttan, Gustafs och Gagnef. Naturligtvis var de ett populärt inslag vid logen Barbros sommarfester. Deras glada mässingstoner kunde även höras över Ösjön och Runn när de spelade på båtturer med ångaren Najad. De gav också konserter i Torsångs kyrka.

Torsångs privata musikkår. Stående från vänster Oskar Hjulström, Oskar Haglöf, Petrus Forsberg och Elis Sjöberg. Sittande från vänster Axel Zetterdal, August Sjöberg, Henrik Gustafsson, John Hall, Ernst Danielsson och Elis Danielsson.

Transporten till alla framträdanden skedde per cykel, medlemmarna i kåren hjälpte solidariskt varandra med frakten av alla instrument. Sålunda fick August Sjöberg förutom sin klarinett cykla med bastrumman på ryggen.

Arvodet för sina framträdanden gick till största delen åt för att avlöna läraren och dirigenten John Hall.

Kåren fanns i 12 år och upplöstes 1923.

Följande är ett tidsdokument från tidigt 1900-tal, berättat för undertecknad av Elis Sjöberg:

"1916 arbetade jag som stabbläggare, dvs. jag bar plank, på sågverket i Skisshyttan i Norrbärke, varje dag cyklade jag dit från Tronsjö (33 km). Vi arbetade till klockan sex på lördagseftermiddagen, cyklade sedan hem till Tronsjö över Gessberg och Ulfshyttan (33 km), bytte kläder och åt en bit mat. Sedan cyklade jag tillsammans med de andra i kåren till Borlänge (12 km) och spelade där till klockan blev midnatt. Då bar det per cykel i väg till Östanfors i Falun (20 km), där min fästmö Hilda tjänade. Hon blev min fru 1918.

På söndagen cyklade jag åter till Borlänge och spelade (20 km) och sedan cyklade jag till Norrbärke och jobbet på sågverket (35 km). Till sist cyklade jag hem igen till Tronsjö (33 km). Jag kan nämna att cykeln hade massiva gummihjul och var ett lån från musikkompisen Alfred Jernberg i Kårtylla."

(Elis cyklade alltså 66 km dagligen, mellan Tronsjö och Skisshyttan. Turen som beskrivs ovan, med arbete, spelning och romantik, var 186 km! Red anm.)

Visor och klassisk musik

Ingrid och Lars Stålnacke

Till yrket är demusiklärare, på fritiden medverkar de med sång och musik vid olika arrangemang i bygden. Ofta är det visor ackompanjerade med gitarr. De medverkade

också i de populära sommarkvällarna vid Hembygdsgården i början av 1980-talet.

När dottern Lisa och sönerna Oskar och Martin var tillräckligt stora fick även de också medverka i familjens sånggrupp.

Torsångs Barockensemble

Under åren 1980-85 fanns en musikgrupp som spelade barockmusik. De bestod av fem medlemmar, varav två från Torsång. De var Gerd Holmgren, blockflöjt och Anita Kugg, sång. De övriga var Eva Poulsen, cembalo, Eva Hannertz, cello och Lars Håkansson, tvärflöjt.

De flesta av deras framträdanden skedde i Torsångs kyrka, där Eva spelade på kyrkans cembalo.

Septutti

Septutti är en musikensemble som spelar klassisk musik. Gruppen har sju medlemmar: Nils Klöver, Björklunda, Torsång, gitarr, Odd Sonntag, Domnarvet, fiol, Karin Samuelsson, Båtsta, fiol, Kerstin Mårtensson, Hagalund, altfiol, Emma Samuelsson, Båtsta, cello och Hanna Husar, Falun, sång.

Gruppen bildades sommaren 1998 och gjorde sitt första framträdande i Torsångs kyrka hösten -98. År 2000 gav de en midsommarkonsert i kyrkan. Den som vill veta mer om Septutti kan koppla in sig på Internet och gå till deras hemsida med adressen www.go.to/septutti.

Canimus

Canimus är det latinska uttrycket för "vi sjunger" och det kan man verkligen säga att denna grupp ungdomar kan. Gruppen bildades 1998 i samband med att de medverkade i Borlänge Musikteaters och Dalasinfoniets uppsättning av Oliver.

Initiativtagare var Karin Hellberg i Björklunda (alt) som sedan gymnasie-tiden sjungit ihop med Kristina Broman i Hytting (sopran). En annan Torsångsbo är Olle Holmgren (bas och gitarrist), Jon Lundgren från Ludvika (tenor och klarinett) och Atta Eklund, Falun (alt). Från våren 2000 har gruppen utökats med Terese Flormo från Falun (sopran).

Gruppen bildade under 1999 en förening med syfte att dels utveckla sin sång och musik, men också för att ekonomiskt stötta ett fadderbarn. Gruppen har en blandning av klassisk musik, musikalmusik, populärmusik och folkmusik på repertoaren. De har varje år haft både en sommarkonsert och en midvinterkonsert i Torsångs kyrka, och samlat mycket publik. I år har de även gett en konsert i Ludvika kyrka och deltagit i föreställningen "Taube i våra hjärtan", tillsammans med Åke Strømmer och Bengt Fredriksson. Där gav de bejublade föreställningar både i By och i Liljekvistska parken i Borlänge.

Eftersom de studerar på olika orter kan de bara träna tillsammans och ge föreställningar under lovperioderna. Nu studerar Karin vid Musikhögskolan i Ingesund, Jon vid Musikhögskolan i Köpenhamn, Therese Flormo vid balettskolan i Göteborg, Olle vid Konservatoriet i Falun. Kristina studerar språk i Frankrike och Therese Oljans arbetar i Stockholm.

Folkmusik

Tuna nyckelharpor

I början av 1980-talet var det populärt att bygga nyckelharpor med Harry Engström som ledare.

1980 startade Tuna nyckelharpor med bland andra Gut-Yngve Andersson från Sunnanö. 1985 tillkom Maj Hedlund i Tylla och 1990 Lars Hagberg från Nordanö. Nyckelharporerna gav bygden en trivsamt underhållning vid många tillställningar.

Gut-Yngve har komponerat "Gut-Yngves vals" medtext av Vera Hedman.

GUT-YNGVES VALS 1984
MUSIK: YNGVE ANDERSSON
TEXT: VERA HEDMAN

När björkarna lövas och ängen står grön då vårt Sunnanö visar sig åter så skön,
vi anar skogsdoft och sjöbris, hör måsarnas skri, alla känna sig fria, likt fågeln som drog förbi.

Vi spelar och sjunger muntert med glädje en sång och prisar vår kära hembygd med lov och ett blomsterfång.

Ifrån Hembygdsgården en Midsommarnatt hörs musik ifrån dragspel och klingande skratt
Nu samlas gamla och unga, en uppskattad sed.
Omkring majstången ringlar nu färggranna täta led.

Vi spelar och sjunger...

När vintern sen kommer med kyla och is då vi ser vår natur på ett helt annat vis.
Nu träden klädes med rimfrost, en underbar syn.

Vi spelar och sjunger...

När björkarna lövas och ängen står grön
då vårt Sunnanö visar sig åter så skön,
vi anar skogsdoft och sjöbris, hör måsarnas skri,
alla känna sig fria, likt fågeln som drog förbi.

Vi spelar och sjunger muntert med glädje en sång och prisar
vår kära hembygd med lov och ett blomsterfång.

Ifrån Hembygdsgården en Midsommarnatt
hörs musik ifrån dragspel och klingande skratt
Nu samlas gamla och unga, en uppskattad sed.
Omkring majstången ringlar nu färggranna täta led.

Vi spelar och sjunger...

När vintern sen kommer med kyla och is
då vi ser vår natur på ett helt annat vis.
Nu träden klädes med rimfrost, en underbar syn.

Vi spelar och sjunger...

Torsångarna

1984 bildades Torsångarna på initiativ av Tyko Svensson och Kjell Eriksson. Gruppen bestod av sex dragspelare, gitarr och bas och utökades senare med en fiolspelare.

Deras första framträdande var vid allsångskvällarna i Torsångs församlingshem. Gruppen har spelat in tre kassetband och en samlings-skiva. De har också spelat i finalen i kompositionstävlingen för durspel i Ransäter med Tykos fina vals "Tunakullan". 1988 turnerade de i svenskbygderna i Minnesota, USA. De har spelat på många platser i Sverige och Norge och medverkat i svensk TV tre gånger och deltagit i finalen i de Nordiska Mästerskapet i gammaldans. Idag består Torsångarna av fem dragspelare, basist och gitarrist.

Torsångarna består av Karl-Erik Berg, gitarr, Tyko Svensson, Tore Uhlin, Inge-Gerd Sköld, Bertil Åkerberg, Rune Fredriksson, Kjell Eriksson, dragspel, Ture Nilsson, bas och Bengt Jansson fiol. Bilden är omslaget till ett kassetband som de spelade in i maj 1989.

Bysjölaget

Bysjölaget var en trio bestående av Gunnar Fredell och Dan Ljungkvist på fiol och Eva Paulsson. Trion spelade dansmusik, bland annat polskor, men även gammal dansmusik, de spelade också underhållningsmusik. Efter

Gunnars flytt till Falun efterträddes han av Roland Sandberg från Milsbo. Roland hade lärt sig spela fiol av Tore Täktlund i Boberg. Trion upplöstes dock på grund av Rolands tidiga bortgång.

Tylla spelmän

Kärnan i Tylla Spelmän är Karl-Eric "Stålis" Stålhandske i Pettersgården i Tylla, som nu tyvärr har flyttat till Skåne. Så här berättar han:

"Historien om Tylla Spelmän börjar på Siewerts Kabelverk i Falun den 13 december 1982. Jag, Karl-Eric Stålhandske, hade börjat på företaget den 8:e december.

Den 13:e skulle det spelas på Lucia. Calle Eriksson och Björn Ristner hade fått nys om att jag spelade dragspel och fick mej att vara med.

Detta första möte mellan två fioler och ett dragspel utvecklades till att även omfatta några kompisar till Calle och Björn. Vi träffades ganska ofta och folkmusiken började ta form genom stöd från bland annat spelmännen Gunnar Fredell och Knapp Britta Pettersson. Att spela till dans blev så småningom ett signum för Tylla Spelmän.

Namnet, Tylla Spelmän, kom till på en träff hemma hos mig i Pettersgården i Torsång. Många förslag vägdes fram och tillbaka, men till slut fastnade vi för Tylla som geografisk hemvist, eftersom jag kom att verka som spelledare och att vi var Spelmän var alla överens om. Tylla Spelmän hade sett dagens ljus!

Torsångs Folkdansare blev en naturlig "spelplan" för oss. Dansträningar till levande musik, dansuppvisningar och framträdanden i bygdespel gav oss träning i det mesta, inte minst på polskor från Dalarnas olika trakter. Genom folkdansarna har vi också fått ekonomiskt stöd till vår musikaliska utveckling genom att delta i olika kurser. Tack, Torsångs Folkdansare!

Torsångs Trallare har också inbjudit till samarbete med medverkan i olika framträdanden. Vi fick även vara med på deras nyligen utgivna CD-skiva, "Annat väder". Vi har också fått möjlighet att samverka med andra folkdanslag och deras spelmän. Bland annat har vi varit med Torsångs Folkdansare i Estland, Stora Tuna Folkdansgille i Danmark och By Folkdansgille i Norge och Estland.

Egna spelkvällar i Naglarby under mörka vinterkvällar, var under många år vårt naturliga möte med dansare. Gammaldans och polskor stod på programmet.

Traditionellt midsommarfirande har varit en självklarhet med direktsändning i TV som en höjdpunkt. Vi har även varit med hos Christer Grus på Radio Dalarna i en direktsänd morgonsändning. I början av 1990-talet gjorde vi även en dokumentation över 10 års samvaro i form av en kassetinspelning. På senare år har vi genom Torsångs kantor Helene Larssons försorg, fått möjligheten att träda in i "finrummet" och spela mässor i Torsångs kyrka tillsammans med kyrkokören.

Nu är Tylla Spelmäns framtid något oklar efter min flyttning till Skåne, men vi kommer säkert att hitta en lösning på detta för fortsatt kamratlig samvaro och ett lyhört folkmusikspel."

Tylla Spelmän består av ett antal spelmän som samlas kring Stålis i Pettersgården. Det är Björn Ristner i Kårtäkt, Falun, Torbjörn Schedwin i Kyna, Holger Andersson i Kårtäkt, Falun, Hans Olander, Falun, Gunnar Fredell, Falun (tidigare Torsång), Christina Boklund, Falun, Sigurd Sahlström, Rättvik, Linda Hansson, Stockholm (tidigare Torsång), Linnea Hansson, Stockholm (tidigare Torsång) och Erika Lindbärg, Borlänge.

När det drar ihop sig till midsommar i Torsång är de flesta med i spelet!

Jazz

Tronsjö Jazzmanslag

Tronsjö Jazzmanslag ger årligen musikkvällar på Sjöbergs Loge i Tronsjö. De finns också med vid sommarkvällarna på Hembygdsgården i Torsång, Milanveckan, Runndagarna och vid arrangemang i Torsångs församlingshem.

Tronsjö Jazzmanslag består av Kjell Hägglund, trummor, Inger Hägglund, piano, Klas Hägglund, gitarr, orgel och huvudinstrumentet elbas och Staffan Sjöberg, dragspel och gitarr. De bjuder in olika gästmusikanter, bland andra Claes Yngström i Hinsnoret och Arne Gezelius i Borlänge. Se vidare "Sjöbergs Loge".

Dansmusik

Gunnar Roots orkester

Gunnar Root bodde i Ornäs och spelade dragspel. Han bildade på tidigt 30-tal en orkester som regelbundet spelade upp till dans på gammaldansbanan i Folkets Park i Borlänge och i angränsande orter i och utom Dalarna.

Bland medlemmarna i bandet fanns bland andra Valter Liljenstam, i Utendal, som spelade saxofon. Orkestern fanns i cirka tio år. Gaget för en spelkväll i början av 1930-talet var 4 kronor, den normala timlönen låg på trettioalet kring 1 krona.

Bramans orkester

Erik Braman, hemmahörande i Nyckelby, hade under 1920-30-talet en dansorkester. Erik Braman spelade dragspel, vid trummorna satt Ernst Danielsson från Kårtylla. Elis Sjöberg i Tronsjö, spelade dragbasun och under en tid spelade Folke Andersson fiol.

Bramans orkester spelade ofta på mindre danstillställningar, de medverkade också i radio på den tiden när Falu rundradio hade sändningar, alltså före 1925, då Radiotjänst började sina utsändningar.

Underhållningsmusik

Logen Barbros musiksällskap

På 30-talet blomstrade föreningslivet i Torsång. Då fanns också en musikcirkel verksam inom IOGT, logen Barbro, som leddes av Tore Täktlund i Storsten.

Logen Barbros musiksällskap framträdde vid olika arrangemang och bidrog gott till musiklivet i bygden. Bland deltagarna i sällskapet kan nämnas förutom Tore Täktlund, kantor och läraren Oskar Johansson, Erik Olsson, Folke Andersson, Gösta Lidman och Nils Eriksson på fiol. Vidare Margot Haglöf, piano, Margot tillhör den musikaliska grenen bland Haglöfarna, hennes farfars far var Hans Haglöf. Musiksällskapet hade flera medlemmar, men de har inte gått att spåra. När det andra världskrigets oro utlöste inkallelser till det svenska försvaret, upphörde det musikaliska sällskapet.

Pop och Rock

I början av 1960-talet kom en musik som blev en ny livsstil för unga människor. Ute i den stora världen var Beatles och Rolling Stones stora stjärnor och idoler.

Även i Torsång följde vi med i utvecklingen. Den förste popartisten i Torsång var Uno Vallin, som bodde i Kålsjögården. Uno var sångare i ett band från Borlänge.

The Admirers

Popgruppen The Admirers bildades 1966 av ett gäng Torsångsgrabbar, Alf Johansson, Tylla, sång och gitarr, Håkan Söderlund, Dalvik, sång och elorgel, Hans Persson, Fjäkelmyra, basgitarr, Jan Mossberg, Ornäs, trummor. Ganska snart tillkom också sologitarristen Conny Jonsson från Kvarnsveden. Under lång tid var Lars Pettersson i Tronsjö bandets chaufför

Håkan Söderlund berättar:

"Bandet startade i samband med att en tävling i Hylands Hörna utlystes att skriva en poplåt med svensk text. Vi skrev en låt, men hade dåligt med instrument. Detta löstes med att vi åkte buss till Falun och fick låna diverse instrument i en musikaffär över en helg, då vi spelade in en tape.

Det var ingen billig investering för fyra grabbar i skolåldern att skaffa utrustning. Vi fick dock möjlighet att låna pengar av min far Kalle, som dock ville ha insyn i repertoaren. Detta var ett stort problem, därför att han över huvud taget inte tyckte om den musik som långhåriga ungdomar spelade. Vi löste detta problem genom att ha två olika repertoarer: En när Kalle kom och lyssnade och en annan när vi var ute på spelning. Ett annat problem var att få spara håret långt, vilket var ett måste. Detta har nog berett våra föräldrar många sömnlösa nätter, men i slutändan blev det nog relativt normalt folk av oss ändå.

En av de allra första spelningarna var på Mjalgaskolans julfest i Parkhallen i Borlänge. Det var säkert fler än 500 personer i publiken. Mitt minne av tillställningen slutar när jag klev upp på scenen, sedan var jag så nervös att jag inte kommer ihåg något mer. Vi gick då i 8:an och 9:an.

Den första spelning vi fick gage på, var i Nybo bygdegård på en CUF-dans. Vi fick 100:- vilket räckte till bensin och varsin varm korv efteråt. Senare blev vi att spela på diverse platser i Dalarna och Gästrikland på ungdomsgårdar, skoldanser, danskursavslutningar mm. Vi deltog också i många popbandstävlingar runt om i landet, bland annat i Sveriges Radios Popbandstävling 1967 och gjorde en inspelning i Radiohuset i Falun. Då spelade vi "A Whiter Shade of Pale", en orgellåt av Procul Harum. Det var svettigt för organisten, men det gick bra.

En av de roligaste händelserna under karriären var när vi i Borlänge Folkets Park, gjorde en spelning ihop med det världsberömda bandet Manfred Mann. Det var flera tusen i publiken! Jag tror det var 1968.

The Admirers. Från vänster Jan Mossberg, Håkan Söderlund, Hans Persson, Alf Johansson och Conny Jonsson. Fotolämnare Håkan Söderlund.

Vår repertoar bestod mestadels av covers från kända engelska grupper som Rolling Stones, Spencer Davies Group, Kinks, Animals och The Who. Vi hade också en egen Fanclub.

Ett känt faktum är att popartister är populära bland tjejer och vi som kom från landsbygden tyckte att det var jobbigt till en början, vi var ganska blyga. Efterhand gick detta över och med facit i hand har nog de flesta i bandet hittat sina nuvarande fruar vid någon av våra spelningar. På grund av att dessa flickor tog mera intresse än spelningen upphörde gruppen någon gång under 1970. Givet är att militärtjänsten bidrog."

Popgruppen J b-s

Gruppen bestod av Ulrik Ahlund, Klockargården, på saxofon, Anders Wallby, Prästgården, elbas, Kent Sjöblom, Ornäs, gitarr och Björn "Nalle" Sundstedt, Ornäs, piano och trummor. Gruppen var verksam något år.

Doc Freeman

Doc Freeman spelar Rock and Roll och består av 4 unga män från Torsång, Claes Haglöf på trummor, Claes farfars farfar var den kände spelmannen Hans Haglöf*) i Dalvik, Per Lindström från Sunnanö spelar bas och är sångare, Daniel Jansson från Övre Asplunda spelar gitarr och Jan Cederlund från Uvberget spelar gitarr och är sångare. De spelar egna låtar med text och musik av bandets medlemmar. De har spelat tillsammans i fem

är och har bland annat spelat på Bolanche i Borlänge, de deltog också i Borlängefestivalen.

*) Claes Haglöfs far är Hans (Sacci), Hans Far var Victor (ryggsäcksfabrikant), Victors far var Gustaf (spelman), Gustafs far var Hans Andersson-Haglös (spelman).

For Ever

Oskar och Martin Stålnacke studerar nu musik och har tillsammans med ett par klasskamrater bildat ett band, For Ever, som spelar popmusik.

Musikanter i Torsång

Det fanns och finns fortfarande många spelmän i vår bygd. Vi ber om ursäkt om vi råkar utelämna någon, en del är nämnda i de musikgrupper som vi redan beskrivit.

Wilhelm Andersson

Wilhelm Andersson i Tylla kallades allmänt för "Sprätten" av byborna. Wilhelm var son till läraren Anders Andersson i Kyrkskolan i Torsång. Han var violinist och hade studerat musik i Falun och såg sig själv som en framstående violinist, men såg på sina medmusikanter i Torsångs Privata musikkår med en viss nedlåtenhet. Därom kan jag inte bedöma, kanske var musikkårens repertoar av det lite enklare slaget. Sprätten föredrog ett spel på ett något högre plan.

Han kallades Sprätten därför att han alltid var välklädd, till och med något snobbigt, till vardags. Han hade inget grovt arbete, utan försörjde sig på sin spelning och som radskrivare i tidningarna.

En typisk notis av Sprätten är då han refererar en fest med prisutdelning för ett klubbmästerskap på skidor. Där beskriver han festen med underhållning av violinisten Wilhelm Andersson. Huvudpersonen, dvs. segraren i skidloppet utelämnade han helt. Han betraktade sig själv som huvudpersonen vid sådana tillfällen. Sprätten var en ganska originell och egensinnig person.

Målar Erik Gustafsson och Gers Einar Larsson

Målar Erik Gustafsson från Räfstylla och Gers Einar Larsson från Tylla var en duo som spelade dragspel och gav medryckande underhållning på mindre tillställningar som bröllop och födelsedagsfester.

Finnes-Britta Jansson

Finnes-Britta, som hon allmänt kallades, bodde på Finnäset. Hon var i sin ungdom en vallkulla och på fåbodarna lärde hon sig spela på det urgamla instrumentet kohorn.

På midsommar afton gick Britta upp på berget intill hemmet på Finnäset och på vallhornet blåste hon in midsommaren. En både vacker och sällsam tradition.

Britta ställde upp med sitt horn även vid andra tillfällen, bland annat när kyrkans ungdomskrets gjorde sin årliga utfärd på Runn med någon av ångbåtarna i sjön. Då besökte de Finnäset, där Britta underhöll med musik på sitt vallhorn.

Axel Eriksson

Axel Eriksson var postförare på linjen Torsång-Ornäs och lantbrevbärare för byarna Tronsjö, Milsbo och Kårtylla - alltid på cykel!

På sin fritid hanterade Esa, som han kallades, dragspel. Esa medverkade på den första midsommarfesten på prämen vid ångbåtsbryggan vid Lillälven år 1939. Den festen blev ursprunget till dagens midsommarfirande.

Esa har även komponerat en vals "Vid Lillälvens strand", vars noter jag förgäves har

sökt!

Erik Olsson

Erik Olsson från Dalvik gick i lära för Oscar Haglöf i Tronsjö och fick då sina första grunder i fiolspel. Erik var sedan spelman i Torsångs folkdanslag IOGT under tidigt 1930-tal. Han var också med i IOGT-musikanterna och deltog i deras musikcirkel. Senare anslöt sig Erik till Gustafs musiksällskap.

Algot Jansson

I Nyckelby fanns en flottare som på sin fritid var violinist. Algot engagerades ofta på mindre tillställningar, en del bröllop och födelsedagar. Algot var ofta i sällskap med en dragspelare från Söpnarby.

Karin Sandberg

Karin Sandberg på Långlandet är en god efterföljare till Finnäs-Britta. Karin spelar munspel och gitarr och medverkar varje år i Falu Folkmusik Festival.

Kerstin Arnbom

Kerstin Arnbom, Sunnanö, spelar dragspel vid olika arrangemang i bygden, bland andra vid Milanveckan på Hembygdsgården och Sunnanö Bystuga. Kerstin är också med i en musikgrupp i Tuna.

Kjell Eriksson

Kjell Eriksson i Asplunda började redan i unga år att sjunga de sånger som framfördes av Tore Skogman. Kjell gick länge under namnet Polo, ett namn som berodde på att han gärna bar en så kallad Polomössa. När han startade Torsångs Bildemontering i Asplunda kallades han dock för "Skrot-Kjell".

Efter hand utvecklades Kjells musikaliska intresse och han kompletterade sången med både dragspel och munspel. Han har också tillsammans med Tyko Svensson startat Torsångarna, se mera i kapitlet "Folkmusik".

Kjell är också en ångbåtsentusiast, i den stora ångbåtsflottan i Runn och Ösjön finns Kjells lilla slup Torsångaren. Den ser ut som en miniatyr av ångaren "African Queen", känd från filmen med samma namn.

Hör man musik från en ångbåt på Ösjön eller Runn, är det säkert Kjell Eriksson med Torsångaren, som med sitt dragspel låter tonerna ljuda ut över sjö och strand till allas glädje och trevnad. Till denna trevnad räknar jag inte snabbgående, bråkande motorbåtar med musikmaskinen på högsta nivå!

Anders Eriksson

Anders föddes 1972 och är musiklärare. Han är son till Kjell Eriksson. Anders har spelat elorgel sedan barndomen och gitarr i tonåren. Han spelade pop och rock i olika grupper. Anders har också spelat seriös musik. Numera är han trubadur och gör framträdanden mellan studierna i olika musikskolor, för närvarande läser han vid Högskolan i Falun. Anders har gett ut fyra CD-skivor och en vinylsingel tillsammans med olika grupper.

Gunnar Fredell

Under åren 1977-1987 bodde Gunnar i Övre Asplunda och deltog i bygdens musikliv, bland annat som fiolspelare i Bysjölaget. Gunnar bor numera i Falun. Han är en framstående medlem i Tylla Spelmän och Falu Spelmanslag.

Olle Flodström

En välkänd spelare i Torsångsbygden är trumpetaren Olle Flodström från Kårby. Han spelar i Verkstads Jazz och Hemvärnets Musikkår och är numera trumpetare i Naima

Sjöbergs Orkester som spelar 50-60-talsmusik. I orkestern ingår även Inger Hägglund på piano och Kjell Hägglund på trummor, båda från Tronsjö.

Gerd Holmgren

Gerd Holmgren, Björklunda, är musiklärare i Torsångs skola och undervisar i blockflöjt, arrangerar konserter och Luciafirande i kyrkan, skolan och församlingsgården. Hon har starkt bidragit till Torsångs skolas stora uppsving på musikfronten. Gerd är en av medlemmarna i Barockensemblen.

Anita Kugg

Anita Kugg från Tylla är musiklärare och sångare i Barockensemblen.

Andreas Östlund

Andreas från Nedre Asplunda, är gitarrist och trubadur och framträder ibland under Milanveckan i Torsång tillsammans med Olle Holmgren.

Nils Klöver

Nils bor i Björklunda och är gitarrist i Septutti musikensemble, se vidare kapitlet "Visor och klassisk musik".

Staffan Sjöberg

Staffan är född och uppväxt på Kyrkskolan i Torsång. Han är en skicklig utövare av spansk gitarr och reser ofta till Spanien, där han är en accepterad gitarrmusiker. När han lägger undan gitarren tar han tag i dragspelet. Staffan är fritidsboende på Sunnanö.

Klas Lassbo

Klas är född 1983 och bor på Smassgården i Dalviksberg. Han började i tidig ålder spela cello och studerar nu på Jazzgymnasiet i Gävle, där han spelar kontrabas och elbas. År 2000 fick Klas Borlänge Jazzklubbs stipendium. Han har medverkat på jazzkvällarna på Sjöbergs loge.

Björn och Mats Skölving

Inspirerade av sin fars framgångar som trumslagare i tonåren började båda hantera grytlock och kittlar i köket. De fortsatte i tonåren som trummissar i olika rockband som gärna repade i Torsång. Det fanns somrar då familjens elräkning i juli slog årets rekord.

Från vänster Björn Skölving, Björklunda, Per, Johan och Karl Lock, Borlänge. Bilden är från omslaget på "Blames" senaste CD.

Björn blev så småningom en duktig trummis och har både startat och deltagit i flera band. Med bandet "Blame" har han gett ut en CD. Nu är han gift och låter trummorna stå kvar i föräldrahemmets garage i väntan på nya "gig".

Mats övergav trummorna till förmån för gitarr och synt. Han har också en stor talang för komposition och har med sin digitala utrustning kopplad till synt och gitarr gjort flera intressanta verk. Bland annat har hans trumslingar på Internet rönt internationellt intresse. En tid före högskolestudierna spelade han i två band, ett hette "Bourbon Tan", som också har gett ut en CD.

Från vänster Gabriel Fröhlin, Victor Åström, Patrik Schultz, Mika Iteranta, Borlänge och Mats Skölving, Björklunda. Bilden är från omslaget på "Bourban-Tans" senaste CD.

Tronsjö - den musikaliska byn!

Musiklivet i Tronsjö har varit livligt. I nästan varje gård har det bott en eller flera spelmän. Detta är intressant och ganska unikt, ingen annan by i socknen kan uppvisa något liknande.

Hur det var i äldre tider med musiklivet i byn finns det inte några uppgifter om, men säkert fanns det även då musikanter i byn. När lantmäteriet i början av 1800-talet kartlade Tronsjö by omnämns en åker som benämns "Spelmansbacke", det borde ha varit åkermark tillhörig en spelman.

De första fyra spelmännen beskrivs i kapitlen "Organister i Torsång" och "Torsångs stora spelmän".

Jacob Sundelius, organist., Holansgården
Hans Andersson, Harildsgården.
Göran Andersson-Haglöf, Hagesgården.
Hans Andersson-Haglöf, Hagesgården.

Per Haglöf

Per Haglöf, 1815-1887, Hagesgården i Tronsjö och var bror till Göran och Hans Andersson-Haglöf. Han spelade fiol och deltog med Hans Andersson-Haglöf på spelningar i bygden.

Per-Erik Haglöf

Per-Erik Haglöf var son till Per Haglöf, 1853-1913, han var måg i Slumpgården i Tronsjö och kallades följaktligen för Slump-Per. Han var notkunnig och spelade piano. Han hade självkritik och konstaterade att ju mer han spelade desto sämre kunde han.

Anders Gustaf Pettersson

Samtida med Slump-Per var Anders Gustaf Pettersson, 1851-1916, boende i Anders Jöns gården i Tronsjö. Även han spelade piano och var notkunnig. Anders var med och startade Torsångs kyrkokör 1901, där han sjöng tenor. Han var mycket musikalisk och led svårt av falska toner.

Erland Pettersson

Erland, 1883-1947, Anders-Jönsgården i Tronsjö, var son till Anders Gustaf Pettersson. Han spelade piano och orgel vid tillställningar i Godtemplargården. Han slutade spela när radion gjorde sitt intåg i hemmen i mitten av 20-talet.

Oscar Haglöf

Oscar på "Berget", 1892-1990, Anders Jöns gården i Tronsjö. Oscars morfar var Gustaf Haglöf, som var son till Göran i Hagesgården.. Anders Jöns gården består idag av tre olika gårdar. Oscar spelade fiol och var också lärare i fiolspel. I Torsångs kyrkokör sjöng han basstämman och blev medaljerad för lång och trogen tjänst. Oscar spelade också bastuba i Torsångs Privata musikkår.

August Sjöberg

August Sjöberg, 1892-1961, i Tronsjö. Han spelade klarinett i Torsångs Privata musikkår och var sångare i Torsångs kyrkokör.

Erland Pettersson, Oscar Haglöf och August spelade ofta tillsammans i en trio som framträdde på Godtemplargården vid olika festligheter.

Erik Persson

Erik Persson, 1890-1977, boende i Pellesgården i Tronsjö. Han spelade fiol på lokala tillställningar och på Godtemplargården. Vid några tillfällen fick Erik ersätta uteblivna fiolspelare på fester på Tåktbacken.

Elis Sjöberg

Elis Sjöberg, 1893-1986, Harildsgården i Tronsjö, hans morfars far var spelmannen Hans Andersson. Han var en av medlemmarna i Torsångs Privata musikkår, där han spelade dragbasun. Elis spelade även i dansbandet Bramans orkester.

När Elis Sjöberg gifte sig 1918 bosatte de sig i Gräsberg. Elis gick varje dag till fots de två milen till Starbo gruva i Morgårdshammar. Han gick hemifrån vid fyratiden på morgonen och kom hem sent! Medan Elis bodde i Gräsberg medverkade han inte i Torsångs Privata musikkår.

Elis flyttade sedan tillbaka till Torsång när Tronsjö Ångsåg startade 1920, där fick han arbete som stabbläggare. Med tiden fick han också råd att bygga ett eget hem på Trutenbo. Vid en festlighet på Täckbacken i Tronsjö saknade den gästande orkestern en blåsare, Elis ryckte in som ersättare och blev sedan ordinarie medlem i orkestern, som kallades Bramans orkester.

Axel Haglöf

Axel Haglöf, 1909- (1963), Slumpgården, Tronsjö och spelade fiol. Axels farfar var Per-Erik Haglöf. Fadern Adrian "Adde" hade föga hopp om att Axel skulle lära sig spela fiol. Han lovade att "kan du spela fiol, så ska jag flyga över Rösåsen!". Axel blev så småningom spelman, men Adde uppfyllde aldrig sitt löfte. 1928 emigrerade Axel till USA, Minnesota, där han fortsatte sitt musicerande.

Selma Haglöf

Selma Haglöf, 1905-1928, Slumpgården i Tronsjö. Selma var syster till Axel Haglöf och var begåvad med en mycket vacker röst. Prästfrun Carlback försökte övertala Selma att skola sin röst med sånglektioner. Selma vägrade dock. Hon dog vid bara 23 års ålder.

Rolf Haglöf

Rolf Haglöf, "Slump-Rolf", föddes 1928 i Slumpgården i Tronsjö. Rolfs mor Märta var dotter till Adrian Haglöf. Han lärde sig spela fiol av Oscar Haglöf och emigrerade 1952 till USA till morbrodern Axel Haglöf.

Folke Andersson

Folke Andersson, 1919-1993, Harildsgården i Tronsjö. Han började spela fiol redan i tioårsåldern när han fick en fiol av sina morbröder. Han gick i lära hos Oscar Haglöf på Berget.

Folke utvecklades och blev en god fiolspelman och var medlem i Heimdalsorkestern och Stora Tuna Musikcirkel. Han tjänstgjorde som gitarrlärare i skolorna i Ornäs, Alsbäck och Torsång och på många andra platser Han var med i Torsångs kyrkokör där han sjöng tenor och han framträdde även som solist på fiol och viola vid kyrkokonserter. Folke behärskade flera instrument, bland andra dragspel, cello och basfiol.

1963 bildade Folke Happyband och därefter Mastons, Karl Folke med Solveig Dalecarlia five. De spelade i och omkring Dalarna. Folke spelade i sin tidiga ungdom också i Bramans orkester

En av Folkes fioler följde med Slump-Rolf när han for till Amerika.

Fride Andersson

Fride föddes 1920 och var bror till Folke. Han spelade dragspel tillsammans med Folke på mindre tillställningar.

Solveig Andersson-Johansson

Solveig Andersson-Johansson föddes 1945 i Tronsjö och var Solveig var dotter till Folke Andersson. Hon var sångerska i Folkes orkestrar och i olika band i Borlänge och sjöng

som solist i Torsångs kyrkokör. Efter utbildning på Fornby folkhögskola med Stina Lunner som pedagog, blev det Dalecarliakören med resa till England och Frankrike.

Bertil Andersson

Bertil Andersson född 1912 och boende i Holansgården i Tronsjö. Han var fiolspelare i Elimförsamlingen i Torsång. Han var elev till Oscar Haglöf och hanterade även dragspel, elorgel och mandolin, han byggde också nyckelharpor.

Tore Nilsson

Tore Nilsson, född 1929 och boende i Kuresgården i Tronsjö. Tore sjunger tenorstämman i Torsångs kyrkokör och är ibland solist, Tore spelar även saxofon.

Kjell och Inger Hägglund

Den musikaliska familjen Hägglund, Inger Kjell och Klas, flyttade till Tronsjö 1988.

Inger har varit pianolärare i den kommunala musikskolan i 25 år. Hon har spelat på många ställen, från Västerås domkyrka till jazzklubbar i Stockholm.

Kjell har spelat trummor sedan han var i femårsåldern. På senare år har trumspelen tagit allt större del av hans liv. I Tronsjö har Kjell spelat in en CD-skiva (se även kapitlet "Musikaliska minnen").

Kjell och Inger Hägglund tillhör eliten bland jazzmusikerna i Borlängetrakten. De är gamla utövare av modern jazz, tex. tillhörde Kjell orkestern Flamingo. Nu ordnar de möten med gamla jazzmusiker på de årliga jazzkvällarna på Sjöbergs Loge i Tronsjö, där de spelar under namnet Tronsjö Jazzmanslag. Då gästas logen av eliten bland svenska musikanter, som nu år 2000 av vibrafonisten Lars Erstrand. Vi kan tacka Kjell och Inger för att de har återfört musiklivet till Tronsjö. Se vidare "Sjöbergs Loge", nedan.

Klas Hägglund

Klas är son till Inger och Kjell Hägglund, född 1968. Klas var medlem i Stonecakes som vann en Grammis 1992 som bästa nykomlingar i Sverige.

Även han började musicera i tidig ålder. Han trakterar både gitarr och orgel, även om elbasen är hans huvudinstrument. Nu spelar Klas tillsammans med den välkände Claes Yngström från Hinsnoret. Klas bor för närvarande på Sunnanö.

Mirja Herrdin

Det senaste tillskottet i Tronsjö bys musikliv är Mirja Herrdin, född 1972 i Gagnef. Hon flyttade till Tronsjö 1993 och byggde där ett hus.

På sin fritid sjunger hon solo på familjetillställningar, födelsekalas, bröllop och begravningar. Hon spelar också fiol och är medlem i Borlänge Orkesterförening.

En tid bodde Mirja i Göteborg där hon var medlem i en orkester och sjöng.

En liten poäng utanför den musikaliska karriären är att Mirja har varit Borlänges Lucia, Fröken Dalarna, varit kandidat till Miss Sverige och då tävlat i Japan, på den tiden bar Mirja namnet Haglöf, men hon är inte släkt med spelmännen Haglöf i Tronsjö.

Täktbacken

En nyhet i musiklivet i Tronsjö blev det när festplatsen Täktbacken öppnade 1926. Då introducerades de nya musikstilarna från charleston till jazz av den tidens orkestrar. Täktbacken lades ned 1934. Se vidare Hembygdsföreningens årsblad 1999 "Nöjeslivet i Torsång".

Sjöbergs Loge

Logen ligger vid bagarstugan i Tronsjö. Förutom det traditionella midsommarfirandet vid logen och bagarstugan, genomförs årligen ett musikaliskt möte den sista lördagen i augusti med namnet Logjazz. Mötet arrangeras av Tronsjö Jazzmanslag med Inger och Kjell Hägglund, som bjuder in gästande musiker.

De senaste årens gästartister har varit:

1995 Elver Ohlanders, Tunabro Quintet
1996 Leif Eriksson Quintet, känd från TVjazzens tävling
1997 Lena och Jonken
1998 Bosse Tigrens Sving Tigers, nykorade mästare i svensk gladjazz
1999 Hacke Björksten
2000 Lars Erstrand, världsberömd vibrafonist.

Staffan Sjöberg har varit pausmusikant de senaste åren och spelat spansk folkmusik på gitarr.

Sjöbergs Loge hålls i gott stånd av Karin och Bengt Larsson i Tronsjö, som också är drivande krafter i bagarstugan intill logen.

Musikanter i Tomnäs - Kyna byar

Musikintresset i Tomnäs och Kyna har ökat mycket och musikanterna intar en framträdande plats i de norra delarna av Torsångs gamla socken. Går vi sedan lite utanför den nuvarande kommungränsen träffar vi på Claes Yngström, en välkänd musiker i den gamla sockendelen Hinsnoret.

Tomnäs-Kyna sångkör beskrivs i kapitlet "Körer".

Bröderna Bergman

De mest kända från dessa byar är Bröderna Bergman i Tomnäs, där Fredrik Bergman intar den främsta platsen. Fredrik är utförligt beskriven i kapitlet "Torsångs stora spelmän". Brodern Albert spelade piano och brodern Karl spelade cello, den yngste brodern Pelle hanterade slagverk. Kvartetten var välkänd i hela Dalarna, men blev tyvärr snart en trio, eftersom Albert dog ganska ung. Vintertid spelade de på Säter Bio under stumfilmens tid.

Bernt Karlsson

Bernt flyttade till Tomnäs 1994 och spelar gitarr och sjunger. Han ingår i dansbandet "Snedsteg" med 60-talsmusik på repertoaren. Bernt spelar ofta tillsammans med Peter Grind på midsommarfesten i Kyna, på byfester, födelsedagsfester och andra arrangemang.

Peter Grind

Peter är musikerterapeut och bor i Tomnäs dit han flyttade 1984. Peter är trubadur och fiolspelman och ingår i gruppen "Kjällmans hjältar", som spelar folkmusik från världens alla hörn. Han framträder i Tomnäs när det är fest i byn, bland annat vid midsommarfirande, kryckeståtar och födelsedagar. Han har bland annat komponerat Tomnäs gånglåt.

Tomnäs gånglåt av Peter Grind, 1985.

Lennart Jonken Jonsson

Lennart var tidigare lärare i Borlänge, men bor numera i Sandviken. Där spelar han i Sandviken Big Band, där även sonen deltar. Han har också spelat på jazzkvällarna i Tronsjö på Sjöbergs loge.

Torbjörn Schedwin

= Torbjörn föddes 1958 i Tomnäs. Han köpte sig en gång ett dragspel, men när hans far dog 1984 ärvde Torbjörn faderns fiol, som hängt på väggen i alla år. Torbjörn tog så småningom mod till sig och bad Ernfrid Roos att få gå i fiolskola hos honom. Så blev det och Torbjörn är numera en duktig spelman och en av hörnstenarna i Tylla Spelmän. När andan faller på är han också dansant tillsammans med Torsångs Folkdansare.

Torbjörn vid midsommarfirandet i Torsång. Foto Magnus Ohlsson.

Bröderna Johan och Mats Hellander

Johan och Mats från Tomnäs är kommande spelmän. Johan gör för närvarande militärtjänst vid Bodens Musikkår och Mats studerar, han är aktiv vid Borlänge Musikteater.

Björn "Nalle" Sundstedt

Björn föddes 1952 och har växt upp i Ornäs, han bor sedan 1999 i Kyna by. I sin ungdom spelade Björn i ett popband "J p-s", som bestod av ungdomar från Ornäs och Torsång. Numera är Björn en av medlemmarna i "Kjällmans hjältar". Han deltar i byns musikliv där han samarbetar med Peter Grind och Bernt Karlsson.

Musikanter i Ornäs

När man gör en återblick över musiklivet i Ornäs kan man inte undgå att nämna Ornässtugan. Här på Backen, som det allmänt kallades, var på tidigt 1900-tal en livlig mötesplats för allmänheten. Här landsteg passagerarna från lustbåtarna med sina musikanter, tex. Frälsningsarméns musikkår eller Dalregementets musikkår, som besökte Ornässtugan och gav konserter.

Bland enskilda musikanter minns vi Anton Sävström, som 1916 ledde ett musikkapell. 1909 gjorde Anton en turné i Norge, förutom Anton på cello, deltog en klarinettist och två violinister. Anton Sävström omnämns i Ernfrid Roos bok Hembygd i folkton.

John Hedlund

John Hedlund spelade fiol och medverkade i Ornäs-Torsångs folkdanslag IOGT på 1930-talet.

Kerstin Wallsten

Kerstin Wallsten på piano, framträdde främst inom IOGT-logen i Ornäs, men var även medlem i en dansorkester.

Systrarna Olsson

Systrarna Olsson, Greta, Vera och Karin, bildade en sånggrupp på 30-talet och sjöng bland annat på IOGT och SLU föreningarnas arrangemang.

Ulf Åhman

"Åhman band" består av två gitarrister, elbas och Ulf vid trummorna, som han spelat i 40 år. Bandet har funnits i 13 år, de har blues och rock på repertoaren. 1979 startade Ulf tillsammans med Claes Yngström "Sky High".

Musikaliska minnen

Tage Petterson minns

Det var en vacker sommarkväll i början av 30-talet. Från sågverket i Tronsjö hördes en vacker sång - jag gick närmare. Där satt en av bröderna Björling och sjöng, kanske blev han så inspirerad av den vackra kvällen och utsikten över Runn, att han måste lufta sina känslor.

Om det var Jussi eller hans bror Gösta kan jag inte berätta, min blygsamhet och respekt var för stor för att gå fram och fråga, men en stor upplevelse var det!

Ett annat musikaliskt minne kanske är värt att bevara till eftervärlden. Torsång besöktes årligen av resande zigenarsällskap, de satte upp sina tält där nu hembygdsgården ligger. På kvällarna framförde de olika program, bland andra ett brölloppspel. Publiken fick då tillfälle att höra musik från en främmande miljö, kanske främst från Ungern och pustan.

Vid ett tillfälle hade en zigenare en fiol till salu. Oscar Haglöf i Tronsjö var intresserad köpare. Zigenaren demonstrerade och spelade för oss och jag har då aldrig hört en sådan välklingande musik. Oscar kunde inte motstå fiolen och det blev affär. Fiolen kostade 200 kronor. Oscar arbetade i Tronsjö ångsåg och timpenningen var 70 öre! En och en halv månad fick han arbeta för att betala fiolen.

Vid de populära onsdagsdanserna i Godtemplargården på 50-talet framträdde det utmärkta musikbandet Ebbe Jularbo, "son till Jularbo-Kalle". I kapellet spelade även Sven Björklund som hade anknytning till Kårtylla. Sven var halvbror till Folke och Bror Björklund i Kårtylla. När orkestern gästade Torsångs Kafé komponerade Sven "Torsångsvalsen" som sedan spelades in på grammofonskiva.

Kjell Hägglund minns

Den världsberömde Count Basie med sin jazzorkester var på Sverigeturné och gjorde ett uppehåll i Borlänge. Då inbjöds hela gänget på en dagstur där bygden visades upp för de långväga gästerna. Färden ställdes till Ornässtugan. Byggnadens ålder imponerade på dem, den restes ju vid den tid då Amerika upptäcktes.

När besöket på Ornäs var avklarat väntade nästa överraskning. Lars Lindström anlände med ångbåten Bäsingen och nu började en tur ut på Runn med de många öarna. Därefter anlöptes bryggan vid Hägglunds i Tronsjö, där Inger Hägglund tog emot gästerna med en äkta dalamåltid, glödsteckt sill med Vikabröd och Gustafskorv. Detta blev en stor upplevelse för de överraskade gästerna, som var begeistrade över vår fagra natur. En av dem ville köpa en egen ö, en annan önskade få bosätta sig här. En mycket uppskattad utflykt som lättade upp den annars enahanda hotellvistelsen.

Musik på sjön

Under den första hälften av 1900-talet var det brukligt att under sommarhelgerna göra nöjesturer med ångbåt, som hade en pråm på släp, ut på Runn. Turerna gick från Falun eller Borlänge. Färden ställdes till Torsång, Ornässtugan eller någon av de talrika öarna i Runn.

Utfärderna var mycket populära och ordnades av olika organisationer och föreningar. Musik fanns alltid med och ökade trivseln ombord, men även för åskådarna på stränderna när båten passerade.

Sveden II, som senare återfick sitt gamla namn, Engelbrekt, på Lillälven med nöjespråm på släp. I bakgrunden syns Torsångs kyrka och klockstapel. Bakom Sveden II syns Torsångs brandstation och kyrkSTALLARNA

Idyllen kan fortfarande upplevas om man har tur. Hör man musik från en ångbåt på Ösjön eller Runn är det säker Kjell Eriksson, som låter sitt dragspel ljuda över sjö och strand till allas glädje och trevnad. Till denna trevnad räknar jag inte snabbgående, bråkande motorbåtar med musikmaskinen på högsta nivå!

[Till huvudsidan](#)
